

Handleiding/Lesopzet niveau B

Nieuws

Doe mee! Van 16 tot 23 november is het de **Week van de Mediawijsheid**. Gaat u ook aan de slag met mediawijze vaardigheden? Bijvoorbeeld door de les Nieuwsbegrip Extra over auteursrecht te geven? Of de gratis lespakketten van KlasseTV over *Wijs met media omgaan* in de klas te gebruiken? We zijn heel benieuwd! Doe mee aan een kort **gebruikersonderzoek**. Elke 5e inzender ontvangt een cadeaubon van bol.com t.w.v. € 25. Klik op:

<https://scorion3.parantion.nl/5mCiH>

Met de les **Nieuwsbegrip Extra over auteursrecht** voor niveau A en B kunt u aan de slag met mediawijsheid in de klas. In deze les gaat het over het maken van een vlog en het feit dat je als maker auteursrecht hebt. U vindt de les op de website van Nieuwsbegrip. Klik links in het menu op *Extra lessen*.

Vooraf

Om de vorderingen van de leerlingen te volgen, kunt u om de zes weken de sneltoets informatieve teksten afnemen. U kunt deze week de **Sneltoets van blok 2** afnemen, op papier of digitaal. De toets is voor alle gebruikers met een Zilver-licentie zowel digitaal als in PDF-formaat beschikbaar. Daarnaast is de sneltoets voor gebruikers met een Brons-licentie beschikbaar in PDF.

Nieuwsbegrip Brons

Onderwerp: Einde WO I 100 jaar geleden
Strategie: Blokles (alle strategieën + reflectie)
Doel: De leerlingen weten met welke strategieën ze nog moeten oefenen en hoe.
Functioneringsniveau bl: M7_{bl} – E7_{bl}
Extra opdracht: reflectie

Nieuwsbegrip Zilver

Leesles andere tekstsoort: brief
Woordenschat (doelwoorden uit de leesteksten):

Niveau A

precies
 herdenken
 de periode
 wijzigen
 de dekking
 omkomen
 toevoegen
 beseffen
 de ceremonie
 aanwezig zijn

Niveau B

woeden
 het monument
 talloos
 machtig
 vervolgens
 veroveren
 neutraal
 heersen
 zonder pardon
 te hulp schieten

Niveau C

het nationalisme
 de alliantie
 het gesteggel
 mobiliseren
 het ultimatum
 neutraal
 faliekant
 overhevelen
 (iemand iets) in de schoenen
 schuiven
 recht doen aan

Vorbereiding

Het is handig als de leerlingen de opdrachten van de vorige blokles (week 39) kunnen bekijken.

Tip: bewaar de opdrachten van deze bloklessen voor de volgende keer (2019 week 2).

Debatteren

Wilt u uw leerlingen laten debatteren? Dan zijn er twee stellingen waaruit u kunt kiezen.

Klik hier voor [stelling 1](#).

Klik hier voor [stelling 2](#).

Klik op de stelling om de speciale **digibordtool** te openen. In de digibordtool wordt de stelling groot op het bord getoond en kunt u een timer instellen. Als de spreektijd voorbij is, verschijnt er een melding en klinkt er een bel.

In de bijlage van de algemene handleiding vindt u de handleiding voor Debatteren met Nieuwsbegrip.

Op www.schooldebatteren.nl vindt u meer informatie over debatteren in de klas.

Lesverloop

Introductie

- Vertel de leerlingen dat deze les een 'blokles' is. Haal kort voorkennis op over de functie en het gebruik van de vijf leesstrategieën. Bespreek verder het concept 'reflectie' en het belang van inzicht in je eigen leesgedrag.
- benoem een inhoudelijk leesdoel: bijv. in grote lijnen kunnen samenvatten van de tekst, om te laten zien dat je weet waar het in de Eerste Wereldoorlog om ging.
- **Let op:** Deel de tekst pas uit bij vraag 4 van opdracht 2.

Opdrachtselectie

Opdr.	1	2	3	4

Aandachtspunten bij de opdrachten

OPDRACHT 1 Ken jezelf als lezer (reflectie)

De leerlingen geven aan hoe goed ze de leesstrategieën beheersen, ook vergeleken met de vorige blokles.

OPDRACHT 2 Voorspellen en tekst lezen (strategie voorspellen en vragen stellen)

Deel de tekst nog niet uit! Open de tekst op het digibord. De leerlingen voorspellen op basis van de buitenkant van de tekst het onderwerp. (NB: als u geen digibord tot uw beschikking hebt, kunt u de tekst natuurlijk al aan het begin van opdracht 2 uitdelen.) Vraag de leerlingen naar hun voorkennis over de Eerste Wereldoorlog.

Deel nu de tekst uit. De leerlingen lezen de tekst actief en controleren hun voorspelling.

OPDRACHT 3 Vragen over de tekst beantwoorden (strategie vragen stellen, ophelderen van onduidelijkheden, verbanden en samenvatten)

De leerlingen beantwoorden vragen bij de tekst die betrekking hebben op verschillende strategieën én op het maken van een sleutelschema. De antwoorden op de vragen vindt u op het antwoordblad.

OPDRACHT 4 Reflectie

Deel het antwoordblad uit. De leerlingen kijken de vragen van opdracht 3 na en bekijken aan de hand van het schema met welke strategie(ën) ze nog moeite hebben. Daarna lezen ze de tip bij de betreffende strategie(ën). Stimuleer de leerlingen om deze tip ook daadwerkelijk uit te voeren de komende tijd.

Overige lesonderdelen

Moment van inzet en aandachtspunten:

- Jeugdjournaalfilmpje met kijk- en luistervragen
- Woordenschatsemantisering
- Debatteren

Centrale afronding

1. Blik terug op het lezen van de tekst en de verschillende strategietoepassingen:
Wat hebben de leerlingen vandaag geleerd over hun eigen leesgedrag? Wat kunnen zij doen met dit inzicht? Met welke tips gaan ze aan de slag? Vonden de leerlingen die dachten dat ze veel voorkennis hadden de tekst makkelijker om te lezen dan de leerlingen met weinig voorkennis?
2. Blik terug op de tekstinhoud: kunnen de leerlingen in grote lijnen vertellen waar de Eerste Wereldoorlog om draaide? Als u meer wilt doen met dit onderwerp kunt u terecht op entoen.nu voor lessuggesties.
3. Overige zaken:

✂.....

Woordenlijst

woeden = tekeergaan

het monument = het beeld of bouwwerk dat ervoor moet zorgen dat mensen een gebeurtenis nooit vergeten

machtig = belangrijk en met veel invloed

zonder pardon = zonder medelijden

✂.....

Woordenlijst

woeden = tekeergaan

het monument = het beeld of bouwwerk dat ervoor moet zorgen dat mensen een gebeurtenis nooit vergeten

machtig = belangrijk en met veel invloed

zonder pardon = zonder medelijden

✂.....

Woordenlijst

woeden = tekeergaan

het monument = het beeld of bouwwerk dat ervoor moet zorgen dat mensen een gebeurtenis nooit vergeten

machtig = belangrijk en met veel invloed

✂.....

Woordenlijst

woeden = tekeergaan

het monument = het beeld of bouwwerk dat ervoor moet zorgen dat mensen een gebeurtenis nooit vergeten

machtig = belangrijk en met veel invloed

Antwoorden

OPDRACHT 3

1. C: Omdat er honderd jaar geleden een einde kwam aan deze oorlog en daarom werden de slachtoffers herdacht.
2. Bijvoorbeeld: Waarom sloot Rusland een verbond met Frankrijk?
3. A: onpartijdig
4. C: Een tegenstelling: Nederland koos geen partij en deed niet mee aan de Eerste Wereldoorlog, maar merkte wel de gevolgen van de oorlog.
5. B: Er werd gifgas gebruikt en C: Het was een loopgravenoorlog
6. B: te veroveren
7. Bijvoorbeeld: Waarom schoten de Verenigde Staten de geallieerden niet eerder te hulp?
8. Een mindmap of een 5-2-2-schema passen het beste bij deze tekst. De tijdbalk zou ook kunnen, maar er staan weinig verschillende jaartallen of tijdsaanduidingen in de tekst. Een vergelijkingsschema is niet geschikt, omdat er niets met elkaar vergeleken wordt.
9. De ingevulde gatentekst:

Einde Eerste Wereldoorlog herdacht

Op 11 november werd het einde van de Eerste Wereldoorlog **herdacht**. Die woedde precies **100 jaar geleden**, van 1914 - 1918.

In verschillende landen werden **ceremonies** gehouden om de slachtoffers te herdenken.

In WO I waren er twee groepen van landen: de **geallieerden** en de **centralen**. Duitsland probeerde Frankrijk te veroveren.

Nederland **speelde geen rol** in de Eerste Wereldoorlog, maar merkte wel de gevolgen. Er kwamen veel Belgische vluchtelingen, er was weinig werk en er was **honger**.

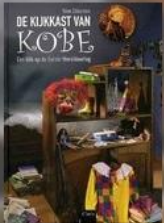

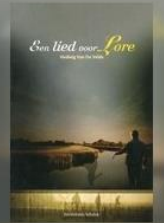

Tijdens WO I vielen er miljoenen slachtoffers. Dat had twee oorzaken. Er werd in **loopgraven** gevochten oorlog en er werd **gifgas** gebruikt.

Er kwam een einde aan de oorlog toen **de Verenigde Staten** de geallieerden gingen helpen.

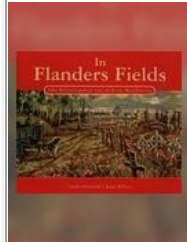
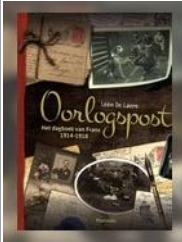
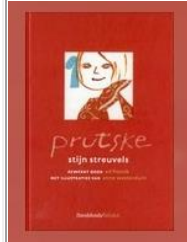

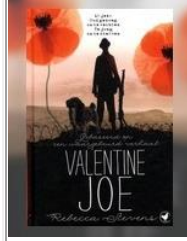
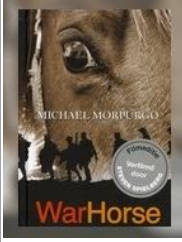

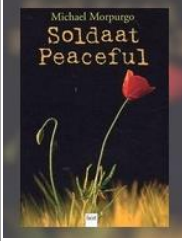

Na WO II kreeg Duitsland straf. Dit stond in het **Verdrag** van Versailles. De **Duitsers** waren het daar niet mee eens, waardoor de partij van Hitler snel groeide en er twintig jaar later een Tweede Wereldoorlog kwam.

De Nieuwsbegripbieb – Titels bij week 46

	<p>Niet welkom Verreydt, Detty Vanaf 10 jaar B-boek</p> <p>De Eerste Wereldoorlog is uitgebroken. Als Riks vader naar het front moet, vlucht Rik met zijn zusje en moeder naar Nederland.</p>		<p>Voorbij de dodendraad Schouten-Verrips, Ada Vanaf 10 jaar B-boek</p> <p>Antoine (12) vlucht met zijn moeder uit West-Vlaanderen naar Nederland in de Eerste Wereldoorlog. Ze komen terecht in een vluchtelingenkamp in Nunspeet. Daar sluit hij vriendschap met Celestine en haar broer Thor.</p>
	<p>De grote verliezer Dierickx, Karen Vanaf 11 jaar B-boek</p> <p>Margrietje weet helemaal niet wat er gebeurt als de Eerste Wereldoorlog uitbreekt. Haar vader gaat vechten, haar moeder verzamelt eten en haar broers lijken zich vooral te vervelen. Als ze na hun vlucht naar Nederland weer terugkeren in het dorp is er ook nog de mysterieuze dodendraad...</p>		<p>Achter de draad Kuyper, Hans Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Mars woont met Geert, de leider van een groep smokkelaars, in één huis. Soms gaat Mars mee als Geert mensen of goederen de grens overbrengt. Op een dag keert Geert niet terug. Juist als de moeder van baby Reentje overlijdt. Mars neemt een dapper besluit, hij zal Reentje naar haar familie over de grens smokkelen.</p>
	<p>De Eerste Wereldoorlog Eldridge, Jim Vanaf 12 jaar J-boek</p> <p>Lees 50 interessante weetjes over het verloop van de Eerste Wereldoorlog.</p>		<p>De klinkkast van Kobe: een blik op de Eerste Wereldoorlog Chielens, Wim Vanaf 12 jaar J-boek</p> <p>Naar aanleiding van voorwerpen uit een museum en verhalen van getuigen wordt een, soms schokkend, beeld geschetst van de gebeurtenissen tijdens de Eerste Wereldoorlog.</p>
	<p>De lijst Persoons, Bert Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>In juli 1914 breekt in Mechelen-aan-de-Maas de Eerste Wereldoorlog uit. Veel mensen vluchten naar neutraal Nederland. Burgemeester, veldwachter, drukker, dokter en bovenmeester willen verzet plegen. Wie is te vertrouwen en wie niet?</p>		<p>De oversteek D'Haene, Koen Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Alois Minne verhuist in 1912 naar Amerika om zijn straatarme leven in Vlaanderen te ontvluchten. In de Eerste Wereldoorlog keert hij terug als soldaat.</p>
	<p>Een lied voor Lore Van de Velde, Hedwig Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>De liefde van Lore en Bert wordt op de proef gesteld wanneer hun dorp in Vlaanderen tijdens de Eerste Wereldoorlog door prikkeldraad op stroom gescheiden wordt.</p>		<p>Even zwegen de wapens Riordan, James Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Jack vecht mee in de Eerste Wereldoorlog. Soms willen de jonge soldaten niet vechten maar voetballen. Hij vertelt zijn verhalen aan zijn kleinzoon.</p>

	<p>Het meisje en de soldaat Sax, Aline Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Tijdens de Eerste Wereldoorlog ontmoeten een blind meisje en een Afrikaanse soldaat elkaar. Hij vertelt haar verhalen over zijn land en zijn gezin. Als hij op een dag niet komt, besluit het meisje hem te gaan zoeken.</p>		<p>In Flanders fields Granfield, Linda Vanaf 12 jaar J-boek</p> <p>Gedicht over de strijd rond de loopgraven tijdens de Eerste Wereldoorlog.</p>
	<p>Oorlogspost: het dagboek van Frans 1914-1918 De Laere, Leen Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Frans (13) woont in Antwerpen als de Duitse troepen in 1914 België binnenvallen. Hij begint een dagboek en vertelt over de bombardementen, de bezetting en de vluchtelingen in de Eerste Wereldoorlog.</p>		<p>Prutske Streuvelds, Stijn Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>De kleuter Prutske groeit op tijdens de Eerste Wereldoorlog op het Vlaamse platteland.</p>
	<p>Tunnelkoorts Boesberg, André Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Dit verhaal speelt in de Eerste Wereldoorlog. Willems ouders zijn dood. Hij heeft bijna niets meer te verliezen. Samen met Karel gaat hij naar het Engelse front in Vlaanderen.</p>		<p>Valentine Joe: gebaseerd op een waargebeurd verhaal Stevens, Rebecca Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Rose bezoekt met haar opa in Ieper de graven van de gesneuvelde soldaten in de Eerste Wereldoorlog. Het graf van Valentine Joe maakt grote indruk op haar. Hij sneuvelde op 15-jarige leeftijd. Bekroond met een Vlag en Wimpel.</p>
	<p>Warhorse Morpurgo, Michael Vanaf 12 jaar C-boek</p> <p>Albert en zijn paard Joey zijn onafscheidelijk. Totdat Joey verkocht wordt als oorlogspaar in de Eerste Wereldoorlog. Joey het paard vertelt in dit boek zijn bijzondere levensverhaal.</p>		<p>De voorspelling Sedgwick, Marcus Vanaf 13 jaar C-boek</p> <p>Sasha kan de dood van mensen uit haar omgeving voorspellen, een gave waar ze met niemand kan over praten. Haar oudste broer sneuvelt in de loopgravenoorlog en haar jongste broer Tom zet zijn medische studies stop om naar het Franse front te trekken.</p>
	<p>Soldaat Peaceful Morpurgo, Michael Vanaf 13 jaar C-boek</p> <p>Als een jongen gedwongen wordt tijdens de Eerste Wereldoorlog dienst te nemen in het Britse leger, besluit zijn 15-jarige broer met hem mee te gaan zonder de gevolgen te kunnen overzien.</p>		<p>Voetballen of vechten? Van Campenhout, Herman Vanaf 14 jaar C-boek</p> <p>De jonge soldaat Frank Sumption vecht tijdens de Eerste Wereldoorlog tegen de Duitsers. Met Kerstmis komen de gevechten stil te liggen. Frank weet niet hoe hij daarna nog kan meedoen aan de strijd.</p>

Op de website van Jeugdbieb staan leuke filmpjes, apps en interessante websites over het Nieuwsbegrip onderwerp. Ga naar: <http://www.jeugdbieb.nl/nieuwsbegrip>.